Lausunto
14.5.2025
245/03.01.01/2025

Mikko Mehtonen, Erja Lindberg

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

VNS 2/2025 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026–2029

Yleistä julkisen talouden suunnitelmasta 2026–2029

Julkisen talouden suunnitelman mukaan Petteri Orpon hallituskauden päätökset vahvistavat kuntataloutta noin 300 miljoonalla eurolla. Kuntahallinnon ennustetaan jäävän tästä huolimatta alijäämäiseksi -0,6 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2027.

Hallituskauden merkittävimmät kuntataloutta vahvistavat päätökset ovat sote-tarkistuslaskelman kompensointi 277 miljoonalla ja kiinteistöveron korotus 108 miljoonalla eurolla. Puoliväliriihen 75 miljoonan euron leikkauksen ohella, kuntien valtionosuutta vähentävät 110 miljoonan indeksijarru sekä norminpurkuun liittyvä 20 miljoonaan euron vähennys. Muut hallituksen kuntapäätökset esitetään neutraaleiksi. Esimerkiksi ansiotuloveron kevennysten veromenetykset on luvattu kompensoida kunnille täysimääräisesti.

Kuntien talousnäkymä heikkenee kuluvana vuonna jyrkästi

Kuntien talousnäkymiä varjostavat muun muassa kevään 2025 palkkaratkaisu, palveluverkon sopeutuspaineet, kasvaneet rahoitusvastuut työttömyydenhoidossa, kasvukeskusten investointipaineet sekä sote-kiinteistöjen lain mukaisen vuokraajan päättyminen. Kuntien tulokehitys on vaimeaa muun muassa hitaasti elpyvän talouskasvun (verotulot) ja valtionosuuksiin tehtävien vähennysten vuoksi.

Toiminnan ja investointien rahavirran ennakoidaan painuvan kuluvana vuonna rajusti alaspäin: -1,6 miljardiin euroon, joka näkyy lainanoton lisääntymisenä. Monissa kunnissa on jo käynnistetty sopeutusohjelma. Kuntatalouden oletetaan kohenevan vasta vuodesta 2028 lähtien.

Heikko työllisyystilanne asettaa paineita TE-palveluille

Heikko työllisyystilanne on kasvattamassa TE-uudistuksen hintalappua ennakoitua suuremmaksi. KEHA-keskuksen työllisyyskatsauksen mukaan kuntien työllisyyspalveluissa oli maaliskuun lopussa yhteensä 320 400 työtöntä työnhakijaa. Se on 34 200 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kehitystä

CC BY

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

siivittää myös merkittävä aktivointiasteen lasku. VM:n ennusteen mukaan työttömyysaste laskee alle kahdeksan prosentin vasta vuonna 2027.

Valtio kompensoi kunnille työttömyysetuuksien kasvua 216 miljoonalla eurolla TE-uudistuksen yhteydessä. Kompensaatio perustuu vuoden 2023 työttömyystilanteeseen. Heikentyneen työllisyystilanteen vuoksi etuuskulujen kompensaatio on kuitenkin jäämässä, tämänhetkisen arvion mukaan, noin 50 miljoonaa euroa vajaaksi.

Kokonaisuudessaan TE-uudistukseen liittyvä rahoitusvaje on Kuntaliiton arvion mukaan lähes 100 miljoonaa euroa. Tätä vajetta ei ole huomioitu hallitusten päätösten kuntatalousvaikutuksissa. Työllisyysalueet ovat joutuneet reagoimaan siirtyneen rahoituksen niukkuuteen muun muassa rajoittamalla työllistymistä edistävien tukien, kuten palkkatuen ja starttirahan, maksamista. Tämä selviää Kuntaliiton huhtikuussa työllisyysjohtajille toteuttamasta kyselystä. Kyselyyn vastasi 41 työllisyysalueen johtajaa.

Kyselyn mukaan, 22 työllisyysaluetta on jo keskeyttänyt tukien ja korvausten myöntämisen, ja 14 aluetta arvioi todennäköisesti joutuvansa keskeyttämään tukien myöntämisen myöhemmin vuoden 2025 aikana. Vain seitsemällä alueella on mahdollisuus lisätä määrärahoja tukien jatkumisen turvaamiseksi.

SUOMEN KUNTALIITTO

Mikko Mehtonen
Kehittämispäällikkö

Erja Lindberg
Kehittämispäällikkö

Liite Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 15-5-2025_Kuntaliitto.pptx

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi